

בעולם

(המשך מעמוד 6)

נאמיות. לא היתה לאמריקה ברירה אלא להגיב — וכך החלה הסצנה צפון-ויאטנאם. **● הגירסה הבינתיית: כניל, אך** בשינוי-גירסה אחד: שתי המשחתות האמריקאיות היו — כמו ליברטי ליד חופי סיני, וכמו פואבלו ליד חופי צפון-קוריאה — בשליחות-ריגול אלקטרונית, ניסו לפענח את סודות-הקשר הצפון-ויאטנאמי. **● הגירסה הקיצונית: איש לא** תקף את המשחתות. הן הוזהרו, אמריקה הגיבה בצורה קיצונית, הסתכנה, תוך כדי כך, במלחמת ויאטנאם הרת האסון. כיוון שאף עוריהם של חברי-הסינאט, החוקרים את הפרשה, בראשותו של ה"סינאטור ויליאם באדר, אינם רשאים לראות את הדו"ח, ספק רב אם אפשר יהיה לדעת בעתיד הקרוב איזה גירסה היא הנכונה. ובינתיים אין ספק שיועלו האשמות כבדות נגד הצבא וחיל-הים האמריקאיים, ונגד הנשיא ג'ונסון — כאילו וגרמו, מתוך קלות-דעת, למלחמה ההופכת לאסון אמריקאי.

ויאטנאם

לקראת

מלחמה אטומית?

תורת המלחמה הקומוניסטית רואה את מלחמת-השיחרור כעוברת שלושה שלבים: תחילה פעולות פגע-וברח; אחר-כך מלחמה זעירה, בה נישען צבא-השיחרור על שטחים ששיחרר, ולבסוף הפיכת צבא-הגרילה לצבא סדיר, המתמודד עם האוייב בשדה הפתוח. כאשר החלה מיתקפת הוויאט-קונג, לפני שבועיים, נידמה היה שכוחות המורדים עברו לשלב שלישי זה.

אלא שאם עשו כן, שכחו חייליו של הגנרל ג'אם עיקרון מקודש על כל מורי-המרד הקומוניסטיים, ממאריטסה-טונג עד צ'ה גווארה: המאבק הפתוח חייב להסתמך על ההמונים, לקבל את עזרת התושבים במקור מות בהם הוא מתנהל — ובייחוד בערים.

ואילו בסייגון ובהואה, בדלתה ובמרחבי דרום-ויאטנאם, בהם התייחסו התושבים עד כה באדישות לשלטון הדרומי, גילו עתה אותם תושבים שגם כלפי הצפוניים, משחררים, אין להם יחסי-אהדה מיוחדים.

האוכלוסייה האזרחית, הרגילה לשלושים שנות כיבושים וכיבושי-נגד, עשתה כפי שהורגלה לעשות: הורידה ראש וציפתה לסוף המאבק שיבשר לה מי יהיה המנצח. **הבובות נעלמו.** עם זאת, אין ספק שעל אף אבידותיהם הכבדות של אנשי-הוויאט-קונג היתה מיתקפת-הפתע ב-22 ערים, נקודת-מיפנה במאבק על ויאטנאם:

● האמריקאים הופתעו לחלוטין. ג'אם הצליח להעביר דיכויים שלמות בלב ויאטנאם הדרומית, מבלי שהמורעים האמריקאי ידע על כך דבר. אותה אוכלוסייה, שלא הצטרפה לוויאט-קונג, נמנעה מלהלשין עליהם.

● ממשלת סייגון הוכיחה עצמה הן כממשלת-בובות והן כמבצעת טירור אכזרי. תצלומי של הקצין הבכיר הרוצח שבוי צפוני נכנסה, כבר בשלב זה, לסיפורי-היסטוריה, כדוגמה של דיכוי ואכזריות.

● האמריקאים בודדו. הם נאלצים לקבל על עצמם, יותר ויותר, את האחריות הבלעדית לניהול המלחמה. דבר שהופך אותם ממעצמה ייודתית למעצמת-כיבוש שנואה, המצב הצריך הערכה מחודשת ומיידית בוויאטנאם. היה קיים צורך לקבל החלטות, על המקום, החלטות על המשך המאבק או על הפסקתו, על מידת הגיוס הגובר, ואפילו על הפעלה אפשרית של נשק גרעיני.

אז-לא. למעשה, יכלה ארצות-הברית ל-בחור בין שני קווים:

● היא יכלה לפרוק מעל עצמה את האחריות לתבוסה, להגיד שדרום-ויאטנאם לא עשתה דבר כדי לשקם ולהגן על עצמה, לסגת בכבוד, סחות או יותר. אבל במיקרה כזה היה ג'ונסון מפסיד, כימעט בוודאות, את כס הנשיאות.

● היא יכלה להמשיך לתגבר את כוחו-תיה, ולהתכונן להפעיל נשק אטומי מצומצם — בתקופה שהשימוש יישאר מקומי.

אבל במיקרה כזה היה כורך הדבר, כימעט בוודאות, התערבות סניית ישראל — והיה אולי מאלץ את ברית-המועצות, שאינה מתלהבת כלל מן המאבק, לעימות עם ארצות-הברית לצד אויבתה, סין.

השבוע, נידמה היה שה"ניצים" בוויאטנאם טון גברו על ה"יונים": משרד-הבטחון הודיע על הרחבת הגיוס, ביטול השיחרורים הארעיים לסטודנטים שסיימו ב"א.

המירוץ המסורף לקראת התמודדות אטומית נראה, השבוע, קרוב יותר מאשר אי-פעם בעבר, למרות כל ההכחשות.

בשבילי רק הטובה ביותר

תערובת אמריקאית, קינג סייז פילטר